Naar het hart van de beweging

Onze aanpak van het sociaal domein

Gemeente Oude IJsselstreek
Staringstraat 25
7081 BN Gendringen

gemeente
Oude IJsselstreek

Inhoudsopgave

Naar het hart van de beweging

- Onze aanpak van het sociaal domein 3
- Leeswijzer 3

Een woord vooraf

- Inwoner centraal 4
- Alle terreinen 4
- Ook wij moeten veranderen 5
- Mensen zoals... 5

Het is een beweging

- Kernidee waarin we geloven 10
- Professionals aan het werk 11
- Individuele versus collectieve verantwoordelijkheid 12
- Beroep op de samenleving 13
- Basisbegrippen 14

Kernwaarden van waaruit we werken

- Veiligheid 15
- Moed 16
- Luisteren en waarderen 16
- Integriteit 16
- Vriendelijkheid en compassie 17
- Vertrouwen 17
- Creativiteit en denken in mogelijkheden 18
- Betrokkenheid en volharding 18
- Samenwerken 19
- Sprankelen en plezier hebben 19

Onze invulling

- Over onze werkwijze 20
- Over de transformatie 21
- Over de inrichtingsprincipes 22
- Beperkt aantal samenwerkingspartners 23
- Eigen regie 25
- Werken vanuit de visie 26
- Werken vanuit vertrouwen 26

Tot slot

Mensen zoals...

- Mevrouw de Vries 6
- Gemma 7
- Bennie 8

Naar het hart van de beweging

Onze aanpak van het sociaal domein

Het sociaal domein is voor de gemeenten, zo ook voor Oude IJsselstreek, vanaf 2015 vanwege de decentralisaties ingrijpend veranderd. De eerste jaren stonden vooral in het teken van het zo goed mogelijk vormgeven van de overgehevelde taken. Daarnaast werd in Oude IJsselstreek gewerkt met experimenten om het sociaal domein nieuwe impulsen te geven.

In 2018 veranderde dit toen bleek dat de financiën zwaar onder druk kwamen te staan. Doorgaan op de bestaande weg was geen optie meer, koud saneren was voor ons geen optie. Daarom hebben we vanaf dat moment gekozen voor een andere aanpak vanuit de overtuiging dat we het beter én goedkoper zouden kunnen doen. Het is mooi om te kunnen melden dat we het immense tekort van ruim 4 miljoen euro over 2019 hebben kunnen terugdringen tot een 3 ton. In dit document beschrijven wij wat het doel is van onze aanpak, waar wij in geloven en hoe wij werken.

Leeswijzer

In het eerste deel beschrijven wij wat we beogen met de beweging, hoe de beweging eruit ziet en wat daarbij het kernidee is.

Vervolgens besteden we aandacht aan de kernwaarden van waaruit we werken.

Tot slot gaan wij nader in op de manier waarop we de beweging daadwerkelijk vorm geven, we vertellen over onze manier van werken en de inrichtingsprincipes die we hanteren.

Een woord vooraf

Inwoner centraal

Wij voegen in onze dagelijkse manier van werken de daad bij het woord, dit hebben we ook gedaan bij een aantal grote besluiten dat genomen is. We hebben daarbij steeds gekeken hoe wij écht kunnen doen wat nodig is en hoe wij zo dicht mogelijk bij de bedoeling kunnen komen. Dus wat vraagt de inwoner van ons of wat heeft hij of zij nodig? En hoe zorgen we ervoor dat dát dus centraal blijft staan in plaats van de regels en structuren die er alleen maar zijn om instituties overeind te houden? Alle vragen en oplossingen moeten vanuit de inwoner bekeken worden en niet andersom.

Alle terreinen

Daarom hebben wij bijvoorbeeld, samen met een partner, de toegang tot de jeugdzorg anders georganiseerd. Dichter bij de mensen, met ruimte voor de professionals. We hebben besloten de uitvoering van de Participatiewet dichterbij huis te halen. We kijken daarbij naar wat mensen echt nodig hebben. Dat zijn geen uitkeringen maar dat is een baan met een inkomen. Dat gaan wij dus organiseren. We gaan aan de slag met de Wmo en willen daarbij de mens als geheel centraal stellen en niet meer opknippen in stukjes omdat dit nu eenmaal wettelijk zo geregeld is. Dat gaan we samen met partners doen vanuit vertrouwen. Daarmee proberen we het lokale ‘zorgnetwerk’ meer op elkaar aan te laten sluiten. Een beweging die niet vanzelfsprekend is.

Stap voor stap gaan wij zo aan het werk voor het hele sociaal domein. Dus ook voor de sociale basis, de inburgering, de schulddienstverlening en het passend onderwijs. Onze visie en onze manier van werken is steeds dezelfde, wij kijken steeds naar wat er in de kern moet gebeuren om de beweging zoals wij die voorstaan in gang te zetten.

gemeente Oude IJsselstreek

Ook wij moeten veranderen

We moeten ook eerlijk zijn, het valt lang nog niet altijd mee om die beweging in te zetten of vast te houden. Het lukt ons soms maar moeilijk - of soms niet - om dit in onze eigen organisatie voor elkaar te krijgen. We hebben de zaken gewoon anders georganiseerd en we hebben daarbij onze logica vooropgesteld. Daar moeten wij ook in veranderen.

In dit document beschrijven wij het hart van die beweging en eigenlijk is het raar dat we dan praten over categorieën van mensen zoals inwoners, professionals en samenwerkingspartners. We hebben het over mensen met hun eigen verhaal, mensen met een naam. Een paar van die verhalen zijn opgenomen in dit document.

Mensen zoals...

We schrijven veel over onszelf in dit document.
Over waar wij in geloven en waar wij mee bezig zijn.
Maar uiteindelijk gaat alles wat wij doen en de hele beweging waar wij over schrijven over mensen.

Lees verhalen

Mensen zoals: Mevrouw de Vries

Mevrouw De Vries kan niet meer zo goed lopen. Een klein stukje lukt wel maar al snel wordt ze moe. Ze is ook een beetje bang om te vallen. Dus blijft ze maar zoveel mogelijk thuis. Terwijl ze vroeger graag naar buiten ging en het leuk vond om zelf boodschappen te doen, want dan ontmoet je nog eens iemand. Ook maakte ze hele fietstochten samen met haar man. Fietsen, dat durft ze al helemaal niet meer. Natuurlijk is ze blij dat ze nog thuis kan wonen en vooral dat haar man er nog is en dat het goed met hem gaat. Maar ze mist die dagelijkse tochtjes zo en die praatjes bij de bakker. Ze hoort van de mogelijkheid om een scootmobiel aan te vragen. Dan kan ze weer naar buiten en ook zelf misschien wat boodschappen doen. Als ze nu een scootmobiel zou kunnen krijgen die een beetje sneller kan, zodat ze dan samen met haar man er weer op uit kan trekken, dan krijgt ze misschien ook weer wat meer energie en durft ze misschien ook weer wat meer te doen. Ze zal zich er in ieder geval een stuk beter door voelen. Maar ja, strikt noodzakelijk is een scootmobiel met extra vermogen niet. Gelukkig kan ze hier goed over praten met de Angela, de Wmo-consulent. Omdat de gemeente sinds een jaar met een nieuwe (omgekeerde)verordening werkt, kijkt Angela niet alleen naar wat de goedkoopst adequate zorg is, maar eerst naar het effect wat mevrouw wil bereiken. Dat is duidelijk; ze wil weer naar buiten, zelf wat boodschappen kunnen doen en ze wil heel graag weer wat tochtjes met haar man kunnen maken. In vaktermen: zij wil weer mee kunnen doen in de samenleving.

Laat dat nu de grondwaarde zijn van de Wmo. Door op deze manier te kijken naar de vraag van mevrouw De Vries kan Angela goed motiveren waarom mevrouw De Vries, ook al is het niet strikt noodzakelijk, toch een scootmobiel met wat meer vermogen zou moeten krijgen.

Mensen zoals: Gemma

Gemma: “ik heb drie kinderen. De jongste heeft wat problemen en daar is een indicatie voor gesteld en hij heeft de hulp gekregen die hij nodig heeft. Op een gegeven moment had ik wat hulp nodig met de oudste, niet omdat zij een stoornis heeft of zo, maar het ging gewoon even helemaal niet goed. Om hulp te kunnen krijgen was er ook in dit geval een indicatie nodig. Ik vond dat heel vervelend want mijn dochter hoeft geen label. Ik was bang dat ze dan weer alleen naar haar zouden kijken en naar wat er niet goed gaat. Dat ze alleen zouden kijken naar een stoornis of zo.

Maar dat gebeurde helemaal niet. De hulpverlener had aandacht voor het hele gezin, voor ons allemaal. Ze keek gewoon naar wat wij nodig hadden. Dat was zo fijn! Ze vroeg ons wat wij veranderd wilden hebben en daar hielp ze ons bij. Als we een vraag hadden die ze zelf niet kon beantwoorden, verwees ze ons niet zomaar door, maar ze haalde er een collega bij. Dan zei ze: ‘kijk dit is mijn collega die jullie helpt met deze vraag en ik blijf gewoon betrokken.’ Niks geen gedoe met allemaal hulpverleners die van elkaar niet weten wat ze doen.

Op een gegeven moment was ik gewoon zo moe van alles, maar ja als moeder wil je sterk zijn. Maar zij, onze hulpverlener, had het door. Ze zei dat ze aan mijn ogen kon zien dat ik er even helemaal doorheen zat. Toen heeft ze een paar keer apart met mij gepraat en kon ik er weer tegen. Ze had aandacht voor mij, dat had ik nog niet eerder meegemaakt.

Mijn verhaal is een voorbeeld van hoe het wel moet en dat verhaal moet ook verteld worden.”

Mensen zoals: Bennie

Bennie is al jaren werkloos en ontvangt ook al jaren een uitkering. Hij is ingedeeld in de groep cliënten die nauwelijks kans maakt op werk. Er wordt ook niet zoveel aandacht aan hem besteed, daar is hij niet kansrijk genoeg voor.

Bennie wordt uitgenodigd om deel te nemen aan het gemeentelijke project ‘Meedoen Werkt!’ dat juist voor deze doelgroep is opgezet. Eén van de consulenten gaat bij Bennie op bezoek. Dat vindt Bennie wel spannend. Hij heeft al jaren alleen nog maar contact met de sociale dienst via brieven en formulieren. Maar het valt hem alleszins mee: de consulent is aardig en vooral heel erg belangstellend. Hij nodigt hem uit om naar een Meedoenplein te komen waar werkzoekenden en werkgevers elkaar ontmoeten. Hij zegt dat hij zal komen, maar dat doet hij niet. Hij vindt het doodeng. De consulent komt nog een keer langs en vraagt hem waarom hij er niet geweest is. Of er iets was dat hem tegenhield. Hij vertelt hem eerlijk dat hij het doodeng vindt om in zijn eentje in een groep iets te moeten doen en samen met vreemde mensen ergens naar binnen te gaan. De consulent heeft een voorstel. Hij vraagt Bennie of hij misschien als vrijwilliger wil helpen in de organisatie van het Meedoenplein, als onderdeel van een team. Eén collega kent hij al, dat is de consulent. Dat durft Bennie wel! Hij trekt de stoute schoenen aan en komt naar het Meedoenplein. Hij vindt het hartstikke leuk om iets te doen en om lid te zijn van een team. Op de terugweg naar huis merkt Bennie dat hij zit te lachen en te zingen op de fiets, zo goed heeft hij zich in tijden niet gevoeld.

Bennie is inmiddels gestart met een traject waarin hij zijn talenten leert ontdekken. Hij is er blij mee.

Het is een beweging

De wijze waarop we onze doelen willen bereiken laat zich het beste omschrijven als een beweging. Het is namelijk geen lijst met projecten, maatregelen of interventies. Die zijn er ook, maar het gaat vooral om een idee waarin we geloven, een samenleving die we voor ons zien en een manier van werken hoe we daar willen komen. Aan deze beweging zal men de transformatie leren kennen, aan de beweging willen wij gekend worden.

Met de aanpak streven we 3 hoofddoelen tegelijkertijd na:

1. Het verbeteren van de gezondheid en kwaliteit van leven van onze inwoners.
2. Het verbeteren van de door de inwoners ervaren kwaliteit van hulp en ondersteuning, waarbij mensen worden geholpen de regie over hun leven (terug) te nemen.
3. Het beheersen en verlagen van de kosten voor de gemeente.

Wij realiseren ons heel goed dat wat wij hier beschrijven soms nog ver verwijderd is van de huidige werkelijkheid. Dat weerhoudt ons er niet van om te blijven geloven en te blijven streven. We durven te dromen over die samenleving, we laten ons inspireren door die droom en we vertrouwen erop dat we kunnen realiseren waar we in geloven. We geloven in de kracht van de verbeelding.

We laten het niet bij dromen alleen, we werken elke dag aan de daadwerkelijke realisatie van waar we in geloven. Stap voor stap realiseren we onze droom; de beweging is al volop gaande en de eerste resultaten kunnen we ook al zien.

Kernidee waarin we geloven

Het kernidee waarin we geloven is dat er ruimte nodig is voor bezieling in de hulp, zorg en ondersteuning voor hen die dat nodig hebben. Of het nu gaat om jeugdzorg, gehandicaptenzorg, ouderenzorg, onderwijs, ondersteuning voor mensen zonder werk en inkomen of andere taken in het sociaal domein. Het gaat om mensen en daarom móét het ook gaan over mensen en dus moet er volgens ons vanzelfsprekend ruimte zijn voor compassie, aandacht en betrokkenheid.

Daar hoort voor ons nabijheid ook bij. Het zo dicht mogelijk bij inwoners organiseren van hulp, zorg en ondersteuning die aansluit op bestaande netwerken en die gemakkelijk bereikbaar is op een manier die past bij wat inwoners logisch vinden.

Velen van ons kennen nog het beeld van de wijkverpleegkundige die op de fiets door het dorp reed, zij kende iedereen en iedereen kende haar. Ze was een echte professional maar iedereen kende haar gewoon als zuster Jansen. Ze deed gewoon écht wat nodig is. Zo willen we dat al onze partners en medewerkers ook werken, dat ze écht doen wat nodig is.

Professionals aan het werk

Dat betekent tevens dat ‘het systeem’ met zijn procedures, regels, financiën, bureaucratie, bestuurlijke drukte enzovoort, ondergeschikt is aan de menselijke kant en de wereld waarin onze inwoners leven. Alleen als ‘het systeem’ ondersteunend is aan wat we nastreven, hebben dergelijke ‘systeemzaken’ een meerwaarde. En alleen als er sprake is van zo’n meerwaarde kunnen zij blijven, anders niet en komen ze te vervallen.

Een inwoner kan wat ons betreft nooit ‘aan het verkeerde loket komen’. Er mogen geen bureaucratische of organisatorische drempels bestaan. Waar dat nodig is breken wij bestaande drempels af zoals de ‘knip’ tussen indicering en lichtere vormen van hulp, of de knip tussen verschillende wetten.

En natuurlijk richten wij geen nieuwe drempels op. Wij bouwen geen bureaucratische organisaties of procedures maar gaan uit van waardengedreven samenwerking, waarbij de vorm ondersteunend is aan de doelstellingen. We willen geen paarse krokodillen in het sociaal domein en we houden onszelf en onze partners daar scherp op.

We willen nadrukkelijk buiten bestaande kaders en werkwijzen treden om écht te doen wat nodig is en écht aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners. Daarom willen we de zorg en hulp en de toegang daartoe op die plekken organiseren waar dit het best past. In onze ogen is dat niet bij de gemeente. Een gemeente heeft namelijk te maken met heel veel belangen en met een complexe verantwoordelijkheids- en verantwoordingssystematiek. De gemeentelijke systemen en processen zijn daar ook op ingericht.

Bij de werkwijze die wij voor ogen hebben is er ruimte om nadrukkelijk buiten bestaande kaders en werkwijzen te treden, om écht te doen wat nodig is en om écht aan te sluiten bij de leefwereld van onze inwoners. Binnen een gemeentelijke organisatie is dit eenvoudigweg moeilijk te organiseren.

Wij zien in dit verband voor onszelf een primaire rol als voorwaardenscheppende samenwerkingspartner.

Individuele versus collectieve verantwoordelijkheid

Het liefst willen we als gemeente hierin helemaal geen rol hoeven te spelen. En als dat toch nodig is omdat narigheid en tegenslag bij het leven horen, dan een zo klein als mogelijke rol. Datzelfde geldt voor hulp en ondersteuning door professionals. We vinden het namelijk heel belangrijk dat mensen in staat zijn zonder (onze) hulp en ondersteuning het leven te leiden dat ze graag willen.

In eerste instantie is onze insteek er zoveel mogelijk op gericht om dat voor hen mogelijk te maken. Dat houdt in dat we niet altijd zonder meer ‘ja’ zeggen. En dat is soms erg moeilijk. Het lijkt dan alsof wij geen erkenning hebben voor de pijn of het verdriet van mensen, maar daar gaat het niet om. Ondanks erkenning van die pijn en dat verdriet kunnen wij ‘nee’ zeggen tegen gevraagde zorg. Het gaat namelijk om een transformatie in de kijk op zorg en hulp voor onze inwoners. Om datgene dat we als samenleving wel of niet normaal vinden. Om de vraag waar individuele verantwoordelijkheid eindigt en collectieve verantwoordelijkheid begint. En om de rol die de overheid daarbij heeft. Dat zijn vragen die niet alleen wij, maar de samenleving als geheel zal moeten beantwoorden.

Beroep op de samenleving

Wij zetten daarin wel de eerste stap door te benadrukken dat ieder mens er mag zijn met al zijn onvolmaaktheden. Niemand is perfect en er is geen ‘normaal’. Juist de verscheidenheid aan individuen geeft de samenleving kleur. Wat normaal is voor de een, is dat niet voor de ander. En wat de een kan, lukt de ander niet. Iedereen loopt in zijn leven tegen uitdagingen aan en de ene persoon is beter in staat daarmee om te gaan dan de ander. Als overheid zullen we niet alle problemen van mensen oplossen. We kunnen dit niet, want onze invloed is ook maar beperkt. En we willen het niet, want het ontneemt mensen hun eigen kracht. Ook al is het niet altijd gemakkelijk, diepe dalen horen onlosmakelijk bij ieders leven. Als het nodig is, zullen wij er op dat soort momenten zijn. Niet door problemen uit handen te nemen maar eerst en vooral door aan iemands zijde te staan bij de uitdagingen van het leven en door te investeren in mensen.

Als vanzelfsprekend is onze invloed en (financiële) draagkracht als overheid groter dan dat van een individu en zetten we deze in waar dat nodig is. Maar we doen tegelijkertijd een nadrukkelijk beroep op de samenleving als geheel om ervoor te zorgen dat ieder persoon, jong en oud, met of zonder beperking, met of zonder inkomen, zich in moeilijke tijden gesteund voelt. En zich daarnaast ook gelukkig kan voelen, zich waardevol mag voelen en van betekenis kan zijn. Gelukkig zien we steeds vaker dat mensen met een zichtbare of niet zichtbare beperking gewoon een baan hebben en gewaardeerd worden als collega.

Basisbegrippen

We werken in deze beweging idealiter alleen samen met partijen die zich kunnen vinden in onze visie en daar ook naar handelen, of wij sluiten aan bij partijen van wie de visie ons erg aanspreekt.

Dit leidt tot de volgende drie basisbegrippen die centraal staan bij de aanpak:

Normaliseren

Wij willen mensen helpen bij het bevorderen van hun vermogen om goed om te kunnen gaan met de sociale, fysieke en emotionele uitdagingen van het leven. En om daar zelf ook regie op te kunnen voeren (positieve gezondheid). Wij willen niet dat allerlei zaken die gewoon bij het leven horen tot problemen worden gemaakt. En als er toch zorg of ondersteuning nodig is moet deze zo licht en dichtbij als mogelijk en zoveel mogelijk aansluiten bij het normale leven. Bij het normale leven hoort ook dat er allerlei verschillende mensen zijn, met verschillende mogelijkheden, met verschillende voorkeuren, kortom menselijke diversiteit. Wij willen niet dat mensen zich een probleemgeval voelen als ze op de een of andere manier anders zijn. We rekken het begrip 'normaal' graag wat op zodat mensen zich geen probleemgeval hoeven te voelen maar er gewoon bij horen. Het leven is inclusief en wij zijn dat ook.

Voorkomen

Wij willen de preventieve infrastructuur van de samenleving versterken. De sociale omgeving van onze inwoners heeft daarin een belangrijke rol. Wij willen dat deze optimaal kan helpen om zwaardere hulp en zorg te voorkomen.

Innoveren/Samenwerken

Wij willen graag met een beperkt aantal samenwerkingspartners invulling geven aan de wens om verder te innoveren in Oude IJsselstreek. Wij hebben anderen met hun specifieke expertise nodig om samen te doen wat nodig is. Wij willen ons graag rond een gedeelde visie verbinden aan partners om samen deel uit te maken van een organisatienetwerk. Wij zoeken nadrukkelijk naar strategische partners om slagkracht te vergroten en versnippering en bovenmatige administratieve lasten tegen te gaan. De doorgeslagen juridisering en marktwerking staat wat ons betreft de transformatie in de weg. Wij werken daarbij vanuit vertrouwen, gedeelde waarden en gedeelde visie.

Kernwaarden van waaruit we werken

Omdat de beweging vooral gaat om een manier van werken, hebben we 10 kernwaarden geformuleerd. Deze waarden verwoorden de wijze waarop we binnen het sociaal domein kijken en werken. Aan deze kernwaarden willen wij ook herkend worden en wij laten ons graag op deze kernwaarden aanspreken. Deze kernwaarden zijn in deze visie niet uitputtend beschreven. Ze krijgen reliëf en scherpte in onze plannen en in onze samenwerking met inwoners, met partners, en collega's.

De kernwaarden staan centraal in onze beweging maar er is iets dat daar nog aan vooraf gaat. Dat is hoe wij kijken naar mensen, ons mensbeeld, dat geeft kleur aan onze kernwaarden.

Ieder mens is van waarde, elk kind, elke jongere, elke volwassene, elke oudere. Mensen zijn geen probleem dat moet worden opgelost. Wij geloven in de kracht van mensen en wij geloven dat mensen, soms met hulp, hun eigen oplossingen moeten en kunnen vinden. Mensen mogen ons ook uitdagen bij het organiseren van wat zij nodig hebben om mee te kunnen doen. Wij geloven dat mensen zelf een plan voor hun leven kunnen maken. Wij vinden trouwens ook dat zij dat zelf moeten doen als ze daartoe in staat zijn. Wij accepteren het niet zonder meer als mensen zeggen dat ze dat niet kunnen.

Veiligheid

Een leven met liefde en aandacht – zonder geweld – is voor elk kind en voor elke volwassene belangrijk om te kunnen groeien, om risico's te kunnen nemen en om een ander te kunnen vertrouwen. Veiligheid is als smeerolie voor de samenleving. Daarom is veiligheid voor ons een belangrijke waarde waaraan niet getornd mag worden. Wanneer de veiligheid van mensen in het geding komt, aarzelen wij niet om in te grijpen. We zijn ons er terdege van bewust dat juist wij als overheid soms gevoelens van onveiligheid veroorzaken. Wij laten ons daarom te allen tijde aanspreken op ons handelen.

"Veiligheid is niet duur, het is onbetaalbaar."

– Jerry Smith

Moed

We doen wat we geloven dat moet gebeuren. Ook als we bang zijn. Bang voor wat anderen denken, wat ze van ons vinden, wat ze gaan doen. Moed vereist een stap buiten onze comfortzone. Dat is spannend, maar we doen het toch. Want het juiste doen, vraagt van ons dat we over onze angsten heen stappen. We gebruiken en accepteren dan ook geen excuses om niet écht te doen wat nodig is. Dit omvat ook dat we soms ‘nee’ tegen iemand zeggen als dat nodig is, of juist ‘ja’ zeggen als we niet helemaal kunnen overzien wat nodig is. De vraag die we ons dan steeds stellen is: “Wat zouden we doen als we niet bang waren?”

“Hoe stiller je wordt, hoe meer je kunt horen.”

– Ram Dass

Luisteren en waarderen

We hebben waardering voor de mensen, de dingen, de gebeurtenissen om ons heen. We waarderen de standpunten van andere mensen en we investeren tijd in en hebben aandacht voor het luisteren naar een ander perspectief. We staan open voor andere meningen. We willen begrijpen voor we begrepen worden. Naar iemand luisteren en iemand waarderen wil niet zeggen dat we het altijd eens hoeven te zijn. Het betekent wel dat we ons best doen dingen van een andere kant te bekijken. Onze grondhouding is dat in alles iets waardevols zit waar we iets van kunnen leren.

“Het is beter een leeuw voor een dag te zijn, dan je hele leven een schaap.”

– Elizabeth Kenny

Integriteit

We spreken en handelen in overeenstemming met onze waarden. Als we iets zeggen doen we het ook en andersom. We zijn open, eerlijk, transparant en betrouwbaar. We zijn aanspreekbaar op het naleven van onze waarden.

“Integriteit is het juiste doen, ook als niemand kijkt.”

– C.S. Lewis

Vriendelijkheid en compassie

We vragen anderen hoe ze graag behandeld willen worden en handelen daarnaar. We zoeken naar manieren om het leven van anderen beter en aangenamer te maken en we zorgen ervoor zij zich gewaardeerd voelen. We begrijpen dat iedereen kan worstelen met problemen waar we niks van weten en dat dit iemands gedrag kan bepalen. Vriendelijk zijn is belangrijker dan gelijk hebben. We zoeken naar manieren om het leven van anderen beter en aangenamer te maken en we zorgen ervoor zij zich gewaardeerd voelen. We begrijpen dat iedereen kan worstelen met problemen waar we niks van weten en dat dit iemands gedrag kan bepalen. Vriendelijk zijn is belangrijker dan gelijk hebben.

“Het kost maar een seconde om te glimlachen en te vergeten, maar voor iemand die het nodig had kan het een leven lang duren.”

- Steve Maraboli

Vertrouwen

We gaan uit van het goede in anderen. Dat wil niet zeggen dat iedereen altijd de goede dingen doet of dat er geen fouten worden gemaakt. Maar we gaan uit van vertrouwen. We nodigen de ander uit om te laten zien dat dit terecht is.

“De beste manier om erachter te komen of je iemand kunt vertrouwen, is om hem te vertrouwen.”

– Ernest Hemmingway

Creativiteit en denken in mogelijkheden

We zien kansen en denken in mogelijkheden. Ook al weten we van tevoren niet zeker of iets kan of lukt, het weerhoudt ons er niet van dingen te proberen. We laten ons niet stoppen door ‘kan niet’ en ‘ja maar’. Juist door soms op een andere manier naar dingen te kijken en door verbeelding de ruimte te geven, ontstaan mogelijkheden die er eerst niet waren of die wij niet zagen. Dat is ook de reden dat regels, procedures, systemen, financiën en dergelijke nooit leidend maar altijd volgend en ondersteunend zijn.

“Logica brengt je van A naar B. Verbeelding brengt je overal.”

– Albert Einstein

Betrokkenheid en volharding

We doen ons werk met volle overtuiging en overgave. We onderkennen dat voor veel mensen de overheid een laatste mogelijkheid is waar ze terechtkunnen voor hulp en ondersteuning. Hiermee draagt de overheid een grote verantwoordelijkheid, wij lopen daar niet voor weg. Dat maakt dat we oprecht betrokken zijn en mensen niet van het kastje naar de muur sturen. Het maakt ook dat we betrokken blijven tot mensen weer zonder ons, eventueel met hulp van anderen, hun weg kunnen vervolgen. Mensen kunnen dus nooit aan ‘het verkeerde loket’ zijn, want overal worden ze met dezelfde betrokkenheid verder geholpen.

“Het lijkt altijd onmogelijk tot je het hebt gedaan.”

– Nelson Mandela

Samenwerken

We werken samen aan het behalen van onze doelen. We zijn allemaal onderling van elkaar afhankelijk. We hebben elkaar nodig en zorgen dat we elkaar aanvullen en versterken. Functies, arbeidsvormen en formele teams zijn ondergeschikt aan wat en wie op welke plek nodig is. We gunnen elkaar successen. We zijn er voor elkaar als dat nodig is. We zijn open en eerlijk, we durven ons kwetsbaar op te stellen en we draaien er ook niet om heen als dingen niet goed gaan. Dat spreken we rechtstreeks uit naar elkaar. Teamwork is pas succesvol als hoofd (inhoud), hart (gevoel) en buik (intentie) congruent zijn.

“Jij kan doen wat ik niet kan. Ik kan doen wat jij niet kunt. Samen kunnen we geweldige dingen doen.”

– Moeder Teresa

Sprankelen en plezier hebben

We doen ons werk met plezier. Ook in tijden van verandering en onzekerheid. We zien dat als leuk en spannend. We doen de dingen die ons blij en gelukkig maken en zijn trots dat we werken aan een betere samenleving. Zo zorgen we er samen voor dat het in de gemeente steeds meer gaat sprankelen.

“Plezier in het werk zorgt voor perfectie in het werk”

– Aristoteles

Onze invulling

Zoals we al eerder schreven, laten we het niet bij dromen alleen. We werken elke dag aan de daadwerkelijke realisatie van waar we in geloven. Stap voor stap realiseren we onze droom, we onderkennen op basis van onze ervaringen enkele belangrijke kenmerken in onze manier van werken en in onze inrichtingsprincipes.

Hieronder beschrijven we onze werkwijze, de manier waarop we de transformatie vormgeven en onze inrichtingsprincipes.

Over onze werkwijze

We kunnen deze beweging alleen gaande houden en verder uitbreiden als we het samen doen. Het college treedt op als een team, grote vraagstukken worden in collegiaal verband besproken en er worden in gezamenlijkheid besluiten genomen. De collegeleden houden elkaar vast. De samenwerking strekt zich ook uit tot de medewerkers die het college hierbij ondersteunen. Er is sprake van een gelijkwaardige samenwerkingsrelatie met respect voor ieders rol en positie.

Vanaf het begin is er ook zeer nadrukkelijk de verbinding met de raad en commissie gelegd, informatie is gedeeld en vraagstukken zijn besproken, ook hier met inachtneming van ieders rol en positie. Het politieke proces moet de ruimte krijgen en de raad moet het college kunnen controleren.

We hebben een visie en hier staan we ook voor. We verbinden consequenties aan onze visie, ook als dat soms op onbegrip of weerstand stuit. We laten ons nadrukkelijk wel aanspreken op ons gedrag en leggen uit waarom we dingen doen zoals we ze doen.

Onze visie komt terug in al onze uitingen, in onze notities en in onze gesprekken. We blijven ons verhaal vertellen. We geloven dat we op deze manier ervoor kunnen zorgen dat onze visie tot in de haarvaten van ons werken en onze organisatie kan doordringen.

We hebben grote besluiten genomen door bestuursopdrachten vast te stellen die de transformatie een duw in de rug geven. Die besluiten zijn nodig maar dat is niet het enige dat nodig is. In al ons werken en doen geven we vorm aan de beweging. Dat geldt in elk contact met inwoners of partners, in ons collegiale contact en ook in de manier waarop we zelf ons werk dagelijks inrichten en uitvoeren. Dit betekent dat een ieder een eigen rol en bijdrage heeft in de beweging.

Onze werkwijze kenmerkt zich door:

- We werken als een team
- We tonen leiderschap
- De kracht van de boodschap zit in de herhaling
- Het gaat om grote plannen en om het dagdagelijkse werk

Over de transformatie

Ook in de transformatie zelf doen we écht wat nodig is. We analyseren en onderzoeken waar de kern van de transformatie in de Jeugdwet, Wmo en Participatiewet uit zou moeten bestaan en geven deze vervolgens daadwerkelijk vorm. Dat betekent dat we verschillende accenten leggen in de verschillende onderdelen van de transformatie. De accenten passen natuurlijk allemaal volledig in de visie en komen terug in de inrichtingsprincipes.

Over de inrichtingsprincipes

We hebben ons laten inspireren door de manier waarop huisartsen werken. Zij kennen geen knip tussen indicatie en lichte vormen van hulp. Zij kijken samen met de inwoner wat er aan de hand is en verrichten zelf lichte hulp als dat kan en verwijzen naar meer specialistische hulp als dat nodig is. Hiermee verdwijnt aan de voorkant van het contact met de inwoner de bureaucratische last van de indicatie. Dit is een belangrijk onderdeel van onze bestuursopdracht 'Transformatie in de kijk op zorg en hulp voor jeugd en gezin' uit maart 2019.

Wij hadden de toegang tot hulp op grond van Wmo en Jeugdwet georganiseerd in een gemeentelijke en daarmee bureaucratische setting. We hebben de toegang tot jeugdhulp nu georganiseerd in een setting die het beste past bij de bedoeling, dicht bij de inwoners. Dit is een andere belangrijk onderdeel van de bestuursopdracht 'Transformatie in de kijk op zorg en hulp voor jeugd en gezin' uit maart 2019.

De transformatie in het sociaal domein is een paradigmawisseling. Niet langer gaat het uitsluitend om gelijke rechten als dragend rechtsidee; gelijke rechten voor iedereen zonder aanzien des persoons en dus ook zonder te letten op de behoeften, mogelijkheden en inzet van mensen. Kern van de transformatie is dat we willen werken vanuit de bedoeling en écht willen doen wat nodig is. Daarvoor moet je heel goed kijken naar de persoon die een beroep doet op hulp. De behoeften, mogelijkheden en omstandigheden van ieder mens kunnen anders zijn en bepalen daarmee ook wat in dit specifieke geval voor deze specifieke mens écht nodig is.

Kern van de transformatie is dat we willen werken vanuit de bedoeling en écht willen doen wat nodig is. Daarvoor moet je heel goed kijken naar de persoon die een beroep doet op hulp. De behoeften, mogelijkheden en omstandigheden van ieder mens kunnen anders zijn en bepalen daarmee ook wat in dit specifieke geval voor deze specifieke mens écht nodig is.

Het zijn de professionals die deze beoordeling moeten kunnen maken, zij moeten daarvoor de ruimte krijgen. We sluiten hierbij aan bij de gedachten van mr. J.P.H. Donner, oud vicepresident van de Raad van State, in zijn toespraak 'Laat je niet gek maken', uitgesproken tijdens het Divosa.

Beperkt aantal samenwerkingspartners

Wij zijn van mening dat we als gemeente verantwoordelijk zijn voor en verbonden moeten blijven met de uitvoering van de werkzaamheden binnen de grote wetten van de transformatie. Een gemeentelijke organisatie is echter naar haar aard bureaucratisch met een eigen verantwoordings- en controlesysteem. Dat past minder goed bij de ruimte die professionals moeten hebben om hun werk te doen. Wij kiezen voor een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarom kiezen we er niet voor om taken af te stoten of buiten de deur te plaatsen. Wij kiezen nadrukkelijk voor samenwerking. Dit kan betekenen dat een deel van de werkzaamheden, contact van professionals met inwoners, door een partner wordt gedaan en een deel, inkoop specialistische hulp, administratieve afhandeling en kwaliteitszorg, binnen de gemeentelijke organisatie plaatsvindt zoals het nu georganiseerd is rond jeugdhulp.

Eén van onze uitgangspunten in de transformatie is dat we willen samenwerken, dat kan alleen met partners die je kent en waarmee je een relatie kunt opbouwen. Daarom kiezen wij voor een beperkt aantal aanbieders.

Wij gaan daarbij uit van partners die onze visie onderschrijven of partners die een visie hebben, ons inspireren en aansluiten bij wat wij willen. Die op dezelfde manier willen werken als wij. Partners die een gedeeld besef hebben van wat nodig is en daar hun eigen specifieke deskundigheid voor in willen zetten. Dat is een voorwaarde om samen de transformatie vorm te kunnen geven.

Wij willen samen met onze partners de tijd nemen om te transformeren en te innoveren. Daar passen geen kortlopende overeenkomsten bij. We willen onze partners voor een langere periode zekerheid geven en hen zo ook de ruimte te geven om de transformatie te realiseren. Dit vraagt van ons als gemeente ook dat we achter onze partners blijven staan als het soms moeilijk wordt en niet alles meteen lukt. We schieten dan niet in een controlekramp.

Bij onze visie past het niet om volgens zware juridische constructen, vanuit de logica van de systeemwereld van de aanbesteding, onze partners te selecteren. Daarom hebben wij voor de toegang tot de jeugdhulp een partner gekozen op basis van een subsidietender waarbij geïnteresseerden werden uitgenodigd om een antwoord te formuleren op de vraag die wij vanuit de transformatie hadden geformuleerd.

Wij gaan uit van gedeelde waarden bij onze samenwerkingspartners en zijn aan de voorkant helder over wat voor ons de harde grenzen zijn, want die zijn er natuurlijk ook. Daartussen is er ruimte voor de professional. Het past dan ook niet om vervolgens een verantwoordingssystematiek in te richten die haaks staat op onze beweging. Dat betekent dat in de verantwoording veel ruimte is voor het goede gesprek en dat mag best pittig zijn. Verantwoording op basis van minuten en verrichte handelingen past daar niet bij. Wij laten door de lector Jeugd van Hogeschool Windesheim over een langere periode onderzoeken op welke manier de verantwoordingssystematiek ook getransformeerd kan worden.

De gangbare vorm van financiering is p x q, productie x tarief. Dit systeem past niet goed bij de manier van werken die wij voorstaan. Wij willen juist samen met onze partners afspraken maken over wat we willen bereiken bij maatschappelijke vraagstukken. Hierop passen we de financieringssystematiek aan.

Het wettelijk regime waarbinnen we werken in het sociaal domein betekent soms dat er schotten zijn tussen wetten die niet aansluiten bij de leefwereld van mensen omdat ze problemen van mensen in stukjes opknippen. Deze schotten vormen barrières om écht te doen wat nodig is. Wij zoeken samenwerkingspartners die net als wij verantwoordelijk zijn voor een deel van het wettelijk regime en we proberen in samenwerking de barrières te slechten. Dit is een belangrijk onderdeel in onze bestuursopdracht ‘Transformatie in de kijk op zorg en hulp voor volwassenen’ van mei 2020. In deze bestuursopdracht proberen wij met samenwerkingspartners de schotten tussen de Wmo, de Wet Langdurige Zorg en Zorgverzekeringswet af te breken.

Wij baseren ons bij de vorm van samenwerken onder andere op het werk van hoogleraar Public Governance Patrick Kenis van de Universiteit van Tilburg. Hij stelt dat in het publieke domein sprake is van vraagstukken die dermate complex zijn dat één enkele organisatie dit niet kan oplossen. Als mogelijke samenwerkingsvorm ziet hij de netwerkorganisatie.

Het komt voor dat de wetgeving niet of nog niet aansluit bij de transformatie of bij werken vanuit de bedoeling. We laten ons daar niet door afremmen. Als uit onze analyse blijkt dat we ook buiten wettelijke kaders moeten denken, dan doen we dat. Dit is een belangrijk onderdeel van de bestuursopdracht 'Transformatie in de kijk op werk' van juni

2020. In deze bestuursopdracht onderzoeken we de mogelijkheden om de wettelijke regimes van de Participatiewet te combineren met het arbeidsrecht, op deze manier kunnen we mensen die recht zouden hebben op een uitkering op grond van de Participatiewet een arbeidsovereenkomst bieden.

Het komt voor dat de wetgeving niet of nog niet aansluit bij de transformatie of bij werken vanuit de bedoeling. We laten ons daar niet door afremmen.

Eigen regie

Centraal doel in onze manier van werken is dat we willen werken op een manier waarbij mensen worden geholpen de regie over hun leven (terug) te nemen. Alle hulp die we inzetten moet dat doel ondersteunen. Wij willen niet hospitaliserend werken of mensen anderszins afhankelijk maken. Dat betekent dat wij uitgaan van de groei- en ontwikkelmogelijkheden van mensen. We werken niet met een momentopname maar we kijken naar wat mensen op termijn weer zelf kunnen gaan doen of organiseren. Ook als dat wat langer duurt en dat betekent dat we in het begin misschien meer of andere hulp moeten inzetten.

Werken vanuit de visie

Wij willen niet dat mensen verdwalen in het woud van regelingen en loketten en dat mensen van het kastje naar de muur gestuurd worden. Sommige gemeenten kiezen ervoor om de integraliteit in het sociaal domein vooral te bevorderen door te werken met integrale wijkteams, of door organisaties in hetzelfde gebouw te huisvesten. Dit zijn naar onze mening interessante gedachten, maar wij geloven dat het er in de kern om gaat dat alle instanties die werken in het sociaal domein vanuit dezelfde uitgangspunten werken. Wij zoeken dus samenwerkingspartners die onze visie delen. Wij kiezen primair voor integraliteit op basis van visie en een bepaalde manier van handelen. Dat is voor ons veel belangrijker dan een organisatievorm of huisvesting. Het gaat er uiteindelijk om dat de professional waarbij een inwoner zich meldt zich verantwoordelijk voelt en ofwel zelf de vraag oppakt of organiseert dat de juiste collega of samenwerkingspartner dat doet zonder dat de inwoner daar last van heeft.

Werken vanuit vertrouwen

Veel regelgeving en processen worden ingericht om te voorkomen dat het kleine deel van de samenleving dat het misschien niet zo nauw neemt met recht en rechtvaardigheid, hun gang kan gaan. Daar moeten dan veel mensen en organisaties die wel van goede wil zijn de rekening voor betalen. Dat willen wij niet. En daarom richten wij in onze organisatie aan de voorkant geen controletoren in, een soort wasstraat waar alle inwoners doorheen moeten. Het betekent ook dat wij niet willen dat onze samenwerkingspartners dat doen. En natuurlijk betekent het ook dat wij geen controletoren bouwen in onze samenwerking met en voor onze partners.

Wij werken heel nadrukkelijk vanuit een visie, een droom. Tegelijkertijd gebruiken we data om onze manier van werken effectiever en efficiënter te maken, zowel bij de start van als tijdens de werkzaamheden. Data helpen ons om bij te stellen en aan te scherpen om zo te doen wat écht nodig is.

Onze inrichtingsprincipes zijn:

- Opheffing van de knip tussen indicatie en lichte vormen van hulp
- Positionering van de toegang tot hulp
- Professionals ruimte geven om hun werk te doen
- Wij kiezen voor samenwerking en niet voor outsourcing of privatisering
- Samenwerking met een beperkt aantal aanbieders
- Samenwerking met partners vanuit gedeelde visie
- Wij kiezen voor langdurige verbintenissen met samenwerkingspartners.
- Selectie van aanbieders die past bij de transformatie; geen zware juridische constructen
- Verantwoordingssystematiek die past bij de transformatie; het goede gesprek
- Financieringssystematiek die past bij de transformatie; geen productiefinanciering
- Samen met partners doorbreken van wettelijke barrières
- Niet de tekst van de wet maar werken vanuit de bedoeling is richtinggevend
- Alle inzet heeft een revaliderend karakter
- Mensen komen nooit bij het verkeerde loket
- We richten onze systemen in op de 95% van de mensen die van goede wil en betrouwbaar is en niet op de 5% die dat misschien niet zijn
- Wij gebruiken data

Tot slot

Wat werkt in Oude IJsselstreek hoeft ergens anders niet te werken, onze manier van werken is niet zomaar één op één te kopiëren, het is geen blauwdruk.

We zijn bezig met een beweging. Dat betekent dat we elke dag opnieuw stappen zetten en dat we steeds nieuwe dingen zullen ontdekken. De lijst met kenmerken van onze werkwijze zoals hierboven omschreven is dan ook een momentopname. We realiseren ons dat we er nog lang niet zijn. We hebben nog een weg te gaan en we gaan die weg vol overtuiging en met veel plezier.

Colofon
info@oude-ijsselstreek.nl
(0315) 292 292
www.oude-ijsselstreek.nl

In samenwerking met
Team communicatie
Fotograaf: Natasja Nienhuis
Vormgeving: Snorren&Baarden

gemeente Oude IJsselstreek